

Powrót do Brideshead

(Brideshead Revisited)

W KINACH OD 20 MARCA 2009

DYSTRYBUCJA W POLSCE

ul. Zamenhofa 1, 00-153 Warszawa

tel.: (+4822) 536 92 00,

fax: (+4822) 635 20 01

e-mail: gutekfilm@gutekfilm.com.pl

<http://www.gutekfilm.com.pl>

POWRÓT DO BRIDESHEAD

reżyseria
Julian Jarrold

scenariusz
Jeremy Brock na podstawie powieści Evelyn Waugh

zdjęcia
Jess Hall

muzyka
Adrian Johnston

montaż
Chris Gill

dźwięk

scenografia
**Alice Normington
Caroline Smith**

kostiumy
Eimer Ni Mhaoldomhnaigh

występują

Matthew Goode	Charles Ryder
Ben Whishaw	Sebastian Flyte
Hayley Atwell	Julia Flyte
Emma Thompson	Lady Marchmain
Michael Gambon	Lord Marchmain
Greta Scacchi	Cara

producent
**Robert Bernstein
Douglas Rae
Kevin Loader**

produkcja
Ecosse Films

koprodukcja
**HanWay Films
BBC Films**

z udziałem
**2 Entertain
Screen Yorkshire
UK Film Council**

Wielka Brytania
rok produkcji: 2008
czas trwania: 120 min.
35 mm – 1.85 – Dolby Digital

Powrót do Brideshead, to pełna napiętności historia miłosnego trójkąta, utraconej niewinności oraz wystawionej na próbę siły charakteru. A w tle splendor i dekadencja, chylącej się ku upadkowi angielskiej arystokracji, u progu drugiej wojny światowej. Rozgrywająca się trzy dekady historia rozpoczyna się w 1925 roku w Oksfordzie, gdzie na studia trafia zdolny, lecz skromnie urodzony Charles Ryder. Przypadkowa znajomość z rozpasanym i dekadentem Sebastianem Flytem szybko przerodzi się we wzajemną fascynację. Zauroczony bogactwem, nonszalancją i ekstrawaganckim stylem życia młodego arystokraty, Charles daje się zaprosić do Brideshead – rodzinnej posiadłości lordów Marchmain. Tam, przyjemności sielskiego życia w oparach wystawnych alkoholi i ekstrawaganckich ekscesów narażą mieszczańskie zmysły Charlsa na kolejne pokusy, z których bynajmniej nie najmniejszą będzie siostra Sebastiana Julia. Między Sebastianem, Charlesem i Julią tworzy się więź oparta na erotycznej fascynacji i intelektualnym pokrewieństwie. Jest tylko jedna rzecz, która dzieli trójkę młodych ludzi – religia. Charles jest ateistą, a Sebastian i Julia zostali wychowani w radykalnie katolickim domu, prowadzonym żelazną ręką przez lady Marchmain.

Powrót do Brideshead jest jedną z najdroższych brytyjskich produkcji ostatnich lat, zrealizowany z niezwykłą dbałością o szczegóły i realia historyczne. W rolach głównych wystąpili znakomici brytyjscy aktorzy: Ben Whishaw znany z głośnej roli w *Pachnidle*, Matthew Goode (*Wszystko gra*), Emma Thompson (*Rozważna i romantyczna*), Hayley Atwell (*Sen Kasandry*) oraz Michael Gambon.

Powieść

Powrót do Brideshead, pióra kontrowersyjnego swego czasu pisarza Evelynna Waugha, obecnie należy już do klasyki literatury brytyjskiej. Waugh napisał powieść o zmierzchu katolickiej arystokracji, w ostatnich miesiącach II wojny światowej, gdy został na jakiś czas zdemobilizowany z armii. Wydaną w 1945 roku, tuż po lądowaniu aliantów w Normandii, powieść od chwili publikacji otaczała aura skandalu. Rodzinna saga rozgrywająca się przez trzy dekady na trzech kontynentach, oparta była w dużej mierze na autobiograficznych wspomnieniach autora: nawróconego na katolicyzm byłego studenta Oksfordu, nie ukrywającego ani skłonności do alkoholu ani homoseksualnych przygód. *Powrót do Brideshead* jest najśłynniejszą z 13 powieści Waugha i w Wielkiej Brytanii uznana jest za jedną z 100 powieści wszechczasów.

Adaptacja

Powrót do Brideshead był jedną z nielicznych brytyjskich powieści, które nie doczekały się ekranizacji przez bardzo długi czas, aż do tej pory. Wyjątkiem był jedenastoodcinkowy serial telewizyjny nakręcony przez Granada Television w 1981 roku. Spadkobiercy pisarza przez kilkadziesiąt lat odrzucali scenariusze zarówno te, cenzurujące wywrotową obyczajowo wymowę powieści, jak i te, rozmywające jej przesłanie religijne. Dla Evelynna Waugha, pod koniec życia gorliwego katolika, *Powrót do Brideshead*, mimo wszystkich skandalizujących wątków, był przede wszystkim wielką powieścią religijną. Według słów samego pisarza: *ta powieść jest przykładem tego, jak akt boskiej łaski odcisnął się na życiu kilkorga różnych lecz, spokrewnionych duchowo osób*. Pierwszą próbę ekranizacji *Powrotu do Brideshead* podjęło studio MGM w latach '50., jeszcze za życia pisarza. Jednak scenariusz wykrawający wątki niewygodne dla ówczesnej hollywoodzkiej obyczajowości, jak chociażby pozamałżeński romans Julii czy nawrócenie religijne starego lorda, był dla Evelynna Waugha nie do zaakceptowania, i do ekranizacji w końcu nie doszło.

Producenci Ecosse Films zatrudnili, jednego z najzdolniejszych brytyjskich scenarzystów, Jeremy'ego Brocka (*Last King of Scotland, Mrs Brown*), by z rozgrywającej się w międzywojniu powieści-rzeki, stworzył kostiumową, lecz współczesną w wymowie historię. *Uniwersalizm tej powieści polega na tym, że większość wątków nie straciła wcale na aktualności* – mówi scenarzysta Jeremy Brock - *fundamentalizm religijny, orientacja seksualna, tożsamość społeczna, czy próba wyjścia poza granice, które wpojono nam w dzieciństwie – te wszystkie, esencjonalne dla bohaterów Powrotu do Brideshead problemy sprawiają, że film ogląda się jak współczesny dramat*. A reżyser, Julian Jarrold, dodaje: *Powrót do Brideshead jest historią miłosną, lecz jest to historia o miłości dla dorosłych, gdzie namiętności mieszają się z poczuciem winy, ograniczeniami zewnętrznego świata, a wewnętrzne życie bohaterów nie sprowadza się do szalejących hormonów. Nawet ich droga do Boga nie jest prostą ścieżką ku światłości. Wręcz przeciwnie, bohaterowie Brideshead najciekawszy są wtedy, gdy błędzą*.

Zamek Howard

Brideshead, rezydencja rodziny Marchmain, odgrywa centralną rolę w powieści, jak i filmie, odciskając się zarówno na życiu jej mieszkańców, jak i gości. Charles zostaje zauroczony charyzmatyczną rezydencją w równym stopniu, co zamieszkującymi ją ludźmi. Twórcom filmu zależało, by zamek Brideshead oddziaływał na widzów, tak

jak działał na głównego bohatera. *Charles początkowo jest zachwycony. Brideshead wydaje mu się miejscem fantastycznym, pięknym i słonecznym. Stopniowo nabiera coraz mroczniejszej tonacji, wydaje się ciemny, posępny i ponury. Wreszcie zmienia się w teatr okrucieństwa i opresji.* Filmowym Brideshead stał się zbudowany w XVII wieku zamek Howard w Yorkshire, który zachował swą barokową formę prawie nietkniętą od stuleci. Co więcej Zamek Howard jest jednym z niewielu angielskich zamków, gdzie zachowana jest bogata katolicka ikonografia: wspaniała kaplica, barokowe sztukaterie i religijne obrazy. Zamek Howard tak bardzo przypomina literackie Brideshead, że twórcy serialu sprzed 25 lat również kręcili tam zdjęcia. *Byliśmy bardzo świadomi, tego, że Howard był serialowym Brideshead – mówi producent Kevin Loader – i początkowo chcieliśmy tego dublowania lokacji uniknąć, jednak po obejrzeniu kilkudziesięciu zamków w całej Anglii skapitulowaliśmy, i zrozumieliśmy, że Howard to po prostu Brideshead.*

Głosy prasy

Wreszcie nadchodzi film, na który inteligenta część widzów czekała cały rok. Filmowa wersja Powrotu do Brideshead jest metamorfozą jednej z najistotniejszych powieści brytyjskich XX wieku, to jeden ze wspanialszych i dających do myślenia filmów roku 2008. Ten film, gdzie sztuka narracji doprowadzona jest to perfekcji, strona wizualna zniewala, a elokwencja bohaterów wręcz budzi zazdrość, dla mnie był doświadczeniem niezapomnianym. (...) Powrót do Brideshead to miażdżący triumf sztuki... To arcydzieło. Uwierzcie mi.

Rex Reed, New York Observer

Atrakcyjna obsada, łącząca nowe nazwiska z luminarzami brytyjskiego kina... Wielkim sukcesem Powrotu do Brideshead jest idealnie dobrana obsada. Na czele barwnej plejady postaci stoi wschodząca gwiazda kina Matthew Goode (znany z Wszystko gra Woodego Allena) jako Charles Ryder i Ben Whishaw, wielce utalentowany aktor, który mimo młodego wieku zdążył już pracować z Jane Campion, Toddem Haynesem i Tomem Tykwerem. Whishaw jako problematyczny Sebastian Flyte jest zjawiskiem zupełnie unikalnym (...) W rezultacie Powrót do Brideshead ma nie tylko zadatki na świetny film kasowy, ale też na zdobycie paru nagród.

Screen

Filmowa wersja Powrotu do Brideshead jest o wiele bardziej romansem, niż religijną, duchową podróżą, jaką odbył pod koniec życia Evelyn Waugh. Niemniej jednak należy się podziw dla twórców, którzy uniknęli pokus i pułapek postmodernizmu i stworzyli opowieść osadzoną bardzo blisko niepokojącej wizji świata pisarza.

Ella Taylor, The Village Voice

Świetna adaptacja świetnie napisanego kawałka brytyjskiej prozy. Powrót do Brideshead to soczysty i trzymający w napięciu dramat rozpisany na kilka głosów, zrealizowany na kanwie powieści życia Evelyn Waugh. Choć puryści mogą krzywić się na wprowadzone przez scenarzystów zmiany w strukturze opowieści, jej duch pozostał nietknięty. Ta inteligentnie wyreżyserowana historia, to arthouse'owe kino środka, pozbawione zbędnych eksperymentów formalnych i popadania w stylistyczną przesadę.

Variety

Twórcy

Julian Jarrold jako reżyser filmów fabularnych debiutował w 2005 roku obrazem *Kinky Boots*, lecz dopiero *Zakochana Jane* przyniosła mu międzynarodowy rozgłos i sławę. Wcześniej przez ponad 10 lat Jarrold pracował w telewizji jako reżyser teatru telewizyjnego i seriali kostiumowych. W 1994 roku otrzymał nagrodę BAFTA za serial *Cracker*. Wielokrotnie nominowany do nagrody Emmy, dla telewizji BBC wyreżyserował miniserial *Wielkie nadzieje*, i przedstawienia teatru telewizyjnego: *Opowieści Kantenberyjskie*, *Zbrodnię i Karę*. Jest również odpowiedzialny za *Boots*, telewizyjną adaptację powieści Zadie Smith *Białe Zęby*.

Mathew Goode (ur. 1978) angielski aktor filmowy i telewizyjny, po raz pierwszy trafił na ekran w komediodramacie fantasy *Wyznania siostry Kopciuszka* (2002). Zagrał potem postać Petera Lynleya, brata inspektora Lynleya w telewizyjnym filmie BBC *Tajemnice Inspektora Lynleya* (2003), Bena Caldera w komedii romantycznej *Córka prezydenta* (2004). Partnerował Scarlett Johanson w dramacie Woody'ego Allena *Wszystko gra* (2005), i Diane Kruger oraz Edowi Harrisowi w *Kopii Mistrza* (2006) Agnieszki Holland. Ostatnio widzieliśmy go w *Świadku bez pamięci* (2007), gdzie jako czarny charakter Gary Spargo, bezwzględnie wykorzystuje schorowanego ex-sportowca.

Ben Whishaw (ur. 1980) jest brytyjskim aktorem teatralnym oraz filmowym. Od najmłodszych lat interesowało go przede wszystkim aktorstwo. Dlatego też zaraz po maturze rozpoczął studia w Royal Academy of Dramatic Art (RADA) w Londynie. Debiutował rolą Jamesa Deamisa w dramacie *Okop* z 1999 roku. Następnie grał epizody w filmach takich jak: *Facet do towarzystwa*, *Przetrzymać tę miłość*, *Przekładaniec* czy *Kupiec wenecki*. W 2004 roku zagrał Hamleta w londyńskim teatrze Old Vic. Przełomem w jego karierze była rola Grenouille'a - mordercy obdarzonego genialnym węchem - w filmie *Pachnidło: Historia mordercy* z 2006 roku.

Emma Thompson (ur. 1959) brytyjska aktorka teatralna i filmowa, wstąpiła się bezprecedensowym zdobyciem Oscarów: za rolę w *Howard's End* Jamesa Ivory'ego i scenariusz adaptowany do filmu Anga Lee *Rozważna i romantyczna*, w którym zresztą zagrała jedną z głównych ról. Emma Thompson była ponadto nominowana do Oscara za pierwszoplanową rolę w *Okruchach dnia* Jamesa Ivory'ego i - w tym samym roku - za drugoplanową kreację w społecznym dramacie Jima Sheridanego *W imię ojca*. Do swoich najciekawszych artystycznych osiągnięć aktorka może też zaliczyć występy w filmach Kennetha Branagha *Henryk V*, *Umrzeć powtórnie*, *Przyjaciele Petera* i *Wiele hałasu o nic*. W filmie Christophera Hamptona *Carrington* stworzyła, w roli tytułowej, niezapomnianą kreację u boku Jonathana Pryce'a. W swoim dorobku ma również udział w komedii *Junior*, w której partnerowała Arnoldowi Schwarzeneggerowi i Danny'emu De Vito, *Barwy kampanii*, *The Winter Guest* i *Wit*. Emma Thompson jest córką aktorki Phylidy Law, z którą grała w *Przyjaciołach Petera*, *Wiele hałasu o nic* i *The Winter Guest*. Ukończyła studia na wydziale literatury angielskiej w Cambridge University.

Michael Gambon (ur. 1940) jest jednym z najwybitniejszych aktorów angielskich, zarówno scenicznych jak i ekranowych. Rozpoczął swoją karierę współpracując z The Edward / Macliammoir Gate Theatre w Dublinie, po czym w 1963 roku dołączył do zespołu The National Theatre, grając pod kierownictwem Laurence'a

Oliviera. Kolejno współpracował ze wszystkimi liczącymi się grupami teatralnymi, grając między innymi w przedstawieniach *Hamlet*, *Król Lear*, *Antoniusz i Kleopatra*, *Otello*, *Żywot Galileusza*, *Wujaszek Wania* oraz *A Chorus of Disapproval*. Ostatnio został wyróżniony prestiżową nagrodą dla najlepszego aktora - The Evening Standard Theatre Award - za wykonanie tytułowej roli w sztuce *Volpone*. Michael Gambon zagrał w wielu filmach, najśłynniejsza z nich to postać Alberta Spicy w *Kucharzu, złodzieju, jego żonie i jej kochanku*, Petera Greenawaya z 1989 roku. Gambon zagrał również w *Miłości i śmierci w Wenecji* Iana Softleya, *Graczu* i *Gosford Park* Roberta Altmana, *Podwodnym życiu Steve'a Zissou* Wesa Andersena, *Sylwii* Christine Jeffs. W filmowych przygodach *Harrego Pottera* wcielił się w postać Albusa Dumbledore'a.

Greta Scacchi (ur.1960) aktorka włosko-brytyjska, zadebiutowała rolą w niemieckim filmie *Das zweite Gesicht* (1982). W rok później zagrała w słynnym obrazie Jamesa Ivory'ego *Heat and Dust*. Dla Hollywoodu odkryta została po roli w sztuce Antoniego Czechowa reżyserowanej przez Margarethę von Trotta. Do najgłośniejszych filmów z jej udziałem należą także: *Emma* Douga McGratha, *Gracz* Roberta Altmana, *Good Morning Babilonia* Paola i Vittoria Tavianich, *Uznany za niewinnego* Alana J. Pakuli, *Wersja Browninga* Mike'a Figgisa, *Okruchy pamięci* Wolfganga Petersena. Scacchi odrzuciła propozycję zagrania głównej roli w *Nagim instynkcie*.

Halley Atwell (ur. 1982) młoda brytyjska aktorka. Najważniejszą rolą przed *Powrotem do Brideshead* była dla Atwell postać Angeli Stark w *Śnie Kasandry* (2007) Woody'ego Allena. Wcześniej grała w *Mansfield Park* (2007), *Ruby In the Smoke* (2006), i popularnym serialu telewizyjnym *The Line of Beauty* (2006).